

Lovforslag nr. L 63. Fremsat den 9. november 1983 af socialministeren

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social bistand

(Sikring af kontanthjælpsbeløbet efter § 43, stk. 1, og præcisering af hjælp til boligudgifter efter § 43, stk. 3)

§ 1

I lov om social bistand, jfr. lovbekendtgørelse nr. 356 af 19. juli 1983, foretages følgende ændringer:

1. I § 37, stk. 2, indsættes som 5. pkt.:

»Hjælpen kan sammen med eventuelle indtægter ikke udgøre mindre end det beløb, der er angivet i § 43, stk. 1, 1. pkt., såfremt såvel de hidtidige levevilkår som summen af underholdsbeløbet i 1. pkt. og de rimelige faste udgifter ligger over eller svarer til dette beløb.«

2. I § 43, stk. 1, indsættes som 3. pkt.:

»Hjælpen kan sammen med eventuelle indtægter ikke udgøre mindre end det angivne beløb, såfremt pågældende hidtil har haft rådighed over mindst tilsvarende beløb.«

3. I § 43, stk. 3, indsættes som 3. pkt.:

»Den forhøjede hjælp til dækning af boligudgifter skal dække den del af udgifterne, der overstiger 25 pct. af hjælpen efter stk. 1, 1. pkt.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 1984.

§ 3

Til personer, som den 1. januar 1984 modtager hjælp efter de hidtidige regler i bilstandslovens § 37, stk. 4, eller § 43, der sammen med eventuelle indtægter er mindre end beløbet i lovens § 43, stk. 1, 1. pkt., for højes hjælpen, således at pågældende i alt får rådighed over dette beløb, såfremt såvel de hidtidige levevilkår som summen af underholdsbeløbet i lovens § 37, stk. 2, 1. pkt., og de rimelige faste udgifter har ligget over eller svaret til beløbet i lovens § 43, stk. 1, 1. pkt.

Bemærkninger til lovforslaget

Der foreslås gennemført nogle justeringer i bistanstlovens regler om kontanthjælp, navnlig vedrørende § 37, stk. 4, hvorved det sikres, at hjælpen ydes i overensstemmelse med, hvad der var tilsigtet med denne regel.

Forslaget har først og fremmest til hensigt at præcisere lovtæksten, således at der tilvejebringes en mere ensartet administration af den såkaldte 9-måneders regel i de enkelte socialforvaltninger med hensyn til størrelsen af den hjælp, der gives dels til underholdsudgifter m.v., dels til dækning af de nødvendige boligudgifter.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

ad 1 og 2

Det har været fremme i den offentlige debat, om personer, der efter 9 måneders forbigående hjælp får hjælp efter § 37, stk. 4, er sikre på at få beløbet i § 43, stk. 1, 1. pkt., (pr. 1. oktober 1983: 3.166 kr. mdl. for enlige og 4.764 kr. mdl. for ægtepar).

Efter grundprincipperne i bistanstloven skulle disse beløb ydes til alle, hvis levestandard før den »sociale begivenhed« var højere end eller svarede til disse beløb, dog således, at der foretages fradrag for eventuelle indtægter.

Personer, der ikke før den »sociale begivenhed« har haft selvstændige indtægter, navnlig de helt unge, eller som har haft indtægter under § 43, stk. 1-niveauet, kan derimod ikke hverken i de første 9 måneder eller senere få hjælp på dette niveau.

Det samme gælder for f.eks. hjemmeboende unge, der har haft indtægter over beløbet i § 43, stk. 1, 1. pkt., men ikke har faste udgifter og derfor efter § 37, stk. 2, kun får udmålt en hjælp, svarende til underholdsbeløbet.

Det er imidlertid gjort gældende, at nogle kommuner har en for restriktiv praksis.

Det foreslås derfor, at der i bistanstlovens § 37 og § 43, stk. 1, indarbejdes en regel, der sikrer, at personer, som før den »sociale begivenhed« har haft et levestandard over eller svarende til beløbene i

§ 43, stk. 1, og som har så store faste udgifter, at disse sammenlagt med underholdsbeløbet i § 37, stk. 2, 1. pkt., overstiger eller svarer til beløbet i § 43, stk. 1, 1. pkt. – hverken i de første 9 måneder eller senere kan få en hjælp, der er mindre end dette beløb.

Da det drejer sig om indførelse af et minimumsbeløb, præciseres det, at eventuelle indtægter indgår heri. Det forudsættes, at der fortsat ses bort fra generelle ydelser som f.eks. almindeligt, forhøjet og ekstra børnetilskud samt ungdomsydelse. Der kan i øvrigt om dette spørgsmål henvises til pkt. 15 i socialministeriets cirkulære af 20. december 1982 om kontanthjælp efter bistanstloven.

Med ordene »hidtil har haft rådighed over mindst tilsvarende beløb« sigtes, for så vidt angår personer, der hidtil har fået hjælp efter § 37, stk. 2, til, at de pågældendes hjælp + eventuelle indtægter har ligget på eller over § 43, stk. 1-niveauet. Med hensyn til den lille gruppe personer, der får hjælp efter § 43 uden forudgående hjælp efter § 37, sigtes til pågældendes hidtidige levestandard.

Det anslås, at merudgifterne ved forslaget vil være af størrelsesordenen 10 mill. kr. årligt.

ad 3

Det foreslås at indføre en regel i bistanstlovens § 43, stk. 3, der angiver, hvor stor en del af boligudgifterne (herunder til varme, vand, gas og elektricitet) kontanthjælpsmodtagerne skal dække af beløbet efter § 43, stk. 1, 1. pkt.

Socialministeriet har fået oplyst, at der i en række kommuner følges en praksis, hvorefter ægtepar skal anvende 25 pct. af beløbet efter § 43, stk. 1, mens enlige skal anvende 35 pct. af dette beløb til boligudgifter.

Denne ordning, som angives at bygge på, at beløbet efter § 43, stk. 1, er forholdsvis højere for enlige end for ægtepar, forekommer imidlertid ikke velbegrunderet.

Når hjælpen til enlige er højere end hjælpen pro persona til ægtepar (ligesom det er tilfældet efter pensionslovgivningen) skyldes det, at leveomkostninger er forholdsvis højere for en enlig end i

en husholdning, der omfatter flere personer. Bl.a. er en række basisudgifter næsten ikke påvirket af, om de vedrører en eller flere personer.

Der er med forskellen mellem hjælpen til den enlige og hjælpen til hver af ægtefællerne *gjort op med*, hvordan denne forskel i de løbende husholdningsudgifter skal afhjælpes, og det er derfor ikke hensigtsmæssigt, at der i praksis sker en udhuling heraf ved beregningen af hjælpen til boligudgifter.

Det foreslås derfor lovfæstet, at der til såvel ægtepar som enlige ydes et supplement til boligudgifter i de tilfælde, hvor disse overstiger 25 pct. af det beløb, der ydes efter § 43, stk. 1, 1. pkt.

Til sammenligning kan nævnes, at der efter de regler for betaling for beskyttede boliger, som socialministeriet har fastsat i medfør af bistandslovens § 86, som udgangspunkt kræves 25 pct. af husstandsindkomsten, uanset om beboeren er gift eller enlig.

En sådan ligestilling mellem ægtepar og enlige vil kunne medføre, at enlige i forhold til hidtidig praksis kan få forøget deres hjælp med op til 300 kr. månedlig.

Forslaget skønnes at medføre merudgifter på ca. 15–25 mill. kr. årligt.

Til § 3

Personer, som hidtil har fået deres hjælp reduceret til under niveauet efter § 43, stk. 1, 1. pkt., på grund af forventede fremtidige merudgifter til bor-

nepasning, transport m.v., vil i tiden op til lovændringens ikrafttræden »have haft rådighed over« et beløb, der er mindre end § 43, stk. 1-beløbene.

Det foreslås derfor, at de skal have samme sikkerhed for mindst at få rådighed over beløbet i § 43, stk. 1, 1. pkt., som nye kontanthjælpsansøgere, hvis hidtidige levestandard og rimelige faste udgifter giver baggrund for en hjælp på dette niveau.

Overgangsbestemmelsen forudsætter, at der ved lovens ikrafttræden i socialforvaltningerne foretages en gennemgang af de løbende sager, hvor der ydes hjælp efter § 37, stk. 4, eller § 43, med et mindre beløb end det, der er angivet i § 43, stk. 1, 1. pkt., uanset at det hidtidige levestandard svarer til eller ligger over § 43-niveauet.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget skønnes som helhed at medføre merudgifter på 25–35 mill. kr. årligt, der fordeler sig ligeligt mellem stat og kommune.

Da der med forslaget tilnærmelsesvis indføres faste takster for den kontanthjælp, der skal udbetales efter udløbet af 9-måneders perioden, og den skønsmæssige vurdering derfor falder bort, må det antages, at forslaget indebærer en administrativ lettelse. Der skulle herved være skabt mulighed for, at sagsbehandlingen i det enkelte tilfælde kan koncentrere sig om rådgivning og vejledning med henblik på at bringe ansøgeren ud af de vanskeligheder, der ligger til grund for hjælpen.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

1. I § 37, stk. 2, indsættes som 5. pkt.:

»Hjælpen kan sammen med eventuelle indtægter ikke udgøre mindre end det beløb, der er angivet i § 43, stk. 1, 1. pkt., såfremt såvel de hidtidige levevilkår som summen af underholdsbeløbet i 1. pkt og de rimelige faste udgifter ligger over eller svarer til dette beløb.«

§ 37. Når en person på grund af sygdom, svangerskab og fødsel, svigtende arbejdsmuligheder, ophør af samlivet med ægtefællen, aftjening af værnepligt eller andre ændringer i sine forhold i en begrænset tid er afskåret fra at skaffe det fornødne til sit eget eller familiens underhold, og udgifterne hertil ikke dækkes gennem dagpenge eller pensionsydelse, ydes der af det offentlige en sådan hjælp, at det modvirkes, at pågældendes og familiens hidtidige levevilkår i væsentlig grad forringes. Har pågældende ikke hidtil haft indtægter, ydes der en hjælp, som er afpasset efter de forventede fremtidige levevilkår. Ved bedømmelsen heraf tages der for unge ved udøvelsen af det individuelle skøn således udgangspunkt i, at levevilkårne vil være på samme niveau som ved tildeling af tilskud fra Statens Uddannelsesstøtte, idet der for udeboende tages hensyn til, at hjælpen skal kunne dække rimelige boligudgifter.

Stk. 2. Som hjælp til underhold kan i almindelighed højst udbetales et månedligt beløb på 2.071 kr. til enlige og på 3.805 kr. til ægtepar. Hertil kommer et tillæg for hvert barn svarende til det særlige børnetilskud efter § 4, stk. 3, i lov om børnetilskud og andre familiedydelser. Ved hjælpens udmåling må der i øvrigt dels tages hensyn til sådanne faste udgifter, som i betragtning af de hidtidige levevilkår skønnes rimelige, dels lægges vægt på de fremtidige levevilkår, der kan blive en følge af den ændring, der er sket i pågældendes eller familiens situation. Den

samlede hjælp kan ikke overstige det beløb, som udbetales personer, der får dagpenge efter højeste sats og ikke har andre indtægter.

Stk. 3. Til personer, hvis forhold er særlig vanskelige på grund af usædvanlig store forsørgerbyrder eller høje boligudgifter, kan der undtagelsesvis ydes hjælp ud over det i stk. 2 angivne dagpengebeløb.

Stk. 4. Når der er ydet hjælp i en sammenhængende periode på 9 måneder, kan den samlede hjælp ikke overstige det beløb, der kan udbetales personer, som får hjælp efter § 43. Dette gælder dog ikke, når det kan godtgøres, at den pågældende i den nærmeste fremtid vil være i stand til at klare sig selv.

Stk. 5. De beløb, der er nævnt i stk. 2, 1. pkt., forhøjes 1. april 1983, 1. oktober 1983, 1. april 1984 og 1. oktober 1984 med 41 kr. for enlige og 76 kr. for ægtepar.

2. I § 43, stk. 1, indsættes som 3. pkt.:

»Hjælpen kan sammen med eventuelle indtægter ikke udgøre mindre end det angivne beløb, såfremt pågældende hidtil har haft rådighed over mindst tilsvarende beløb.«

3. I § 43, stk. 3, indsættes som 3. pkt.:

»Den forhøjede hjælp til dækning af boligudgifter skal dække den del af udgifterne, der overstiger 25 pct. af hjælpen efter stk. 1, 1. pkt.«

§ 43. Til personer, som vedvarende har behov for hjælp til deres eget og familiens underhold, der ikke kan dækkes gennem ydelser efter den sociale pensionslovgivning, kan der ydes et månedligt beløb på 3.044 kr. for enlige og 4.580 kr. for ægtepar. Hertil kommer et tillæg for hvert barn svarende til særligt børnetilskud efter § 4, stk. 3, i lov om børnetilskud og andre familiedydelser.

Stk. 2. Hvis en person, der får varig hjælp, har rimeligt begrundede enkeltudgifter, der ikke kan afholdes inden for den grænse, der er angivet i stk. 1, kan det sociale udvalg bevilge yderligere hjælp hertil.

Stk. 3. Hvis det sociale udvalg undtagelsesvis skønner, at der bør ydes en løbende hjælp til underhold, der overstiger den grænse, der er angivet i stk. 1, forelægger udvalget indstilling herom til godkendelse i revalide-

rings- og pensionsnævnet. Dog kan det sociale udvalg uden nævnets godkendelse forhøje hjælpen efter stk. 1 til dækning af boligudgifter, der ikke kan afholdes efter stk. 1, såfremt en billigere bolig ikke kan skaffes.

Stk. 4. De beløb, der er nævnt i stk. 1, 1. pkt., forhøjes 1. april 1983, 1. oktober 1983, 1. april 1984 og 1. oktober 1984 med 61 kr. for enlige og med 92 kr. for ægtepar.